

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 59.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. marca 1887.

Letnik XV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 12. marca.

Bankina pogodba.

Poslaniška zbornica je danes pričela posebno razpravo o novi bankini nagodbi. Poslanec Neuwirth se je oglašil pri prvem členu samo zaradi tega, da je pobijal včerajšnji govor kneza Liechtensteina, ki je priporočal ameriško osnovo bank. Predsednik dr. Smolka ga je pa zavrnil, da ne gre govoriti o členih, pri katerih nima namena nasvetovati kakih prememb.

Pri členu 60 priporočal je Hevera, kakor včeraj Vošnjak, da naj banka vstreza tudi raznim pomožnim in posojilnim društvom, katerih menije se je dosedaj navadno branila. Vladni zastopnik Niebauer je obljubil, da se bo to zgodilo. Wrabetz je jako zaničljivo govoril o českih založnicah in udrihal tudi po Dunajskih demokratih, pa so mu Hevera, Vošnjak in Lueger dobro posvetili, rekši, da nima pravega pojma gledé slovanskih posojilnic in da zagovarja stališče bogatašev, namesto malih obrtnikov, ki so ga večinoma volili.

Nekoliko razgovora je bilo tudi pri členu, ki govori ob izbiranju cenzorjev. Govorniki Mauthner, Kreuzig, Lueger in Gregor so se pritoževali, da se banka premalo ozira na predloge kupčijskih in obrtnijskih zbornic, in Lueger je nasvetoval premembo, da bi bila banka pri izbiranju cenzorjev vsaj deloma vezana na može, ki bi jih predlagale kupčijske in obrtnijske zbornice, pa ta predlog ni obveljal in je bila sprejeta samo resolucija, ki to zadevo priporoča vladi in banki.

Ob 1/4 na 4. uro sklenil je predsednik zborovanje in prihodnjo sejo napovedal za ponedeljek 14. t. m. Na vrsto bo prišel napis na bankoveih. Jutri bo bankina pogodba menda dovršena.

Nemški poduk v naših ljudskih šolah.

Po raznih listih bilo je te dni mnogo pisarenja ob ukazu našega deželnega šolskega sveta, ki pro-

glaš nemščino za obligaten učni predmet na tro-razrednicah in višjerazrednih šolah od tretjega šolskega leta naprej. Dotična poročila so bila večidel pomanjkljiva, napačna ali zelo pretirana. Dunajski „Vaterland“ pa ima včeraj o tej zadevi obširen in čisto stvaren spis, ki se nam vreden zdi, da ga objavimo tudi v „Slovenca“. „Vaterland“ pričinja z dotičnim ukazom, ki smo ga v „Slovenca“ po „Laib. Ztg.“ objavili že 1. marca, ter nadaljuje:

„Grazer Tagespost“ meni, da je ta ukaz nekaka posledica opazk in skušenj, ki jih je doživel ministerijani svetnik Wolf pri ogledovanju Ljubljanske gimnazije. Toda iz ukaza je razvidno, da je deželni šolski svet to reč sklenil že l. 1885 in da se dotični sklep, po zagotovitvi „Lab. Ztg.“, le zaradi potrebnih prememb učnega načrta ni mogel prej izvršiti in razposlati okrajnim šolskim svetom.

Zopet eni listi so poročali, da se ima po tem ukazu poduku v nemščini odmeriti pet do šest ur na teden. To bi bilo skoraj četrti del vsega šolskemu poduku odločenega časa ter gotovo na kvar drugim, kmečkim otrokom za vsakdanjo rabo veliko potrebnijim predmetom; toda v ukazu, kakor ga razglša „Laib. Ztg.“ o tem ne stoji ničesa, koliko ur na teden naj se podučuje nemščina.

V nekterih listih, kakor „Deutsche Zeitung“, „Presse“, „N. Fr. Presse“ itd., stal je pa 8. t. m. telegram iz Ljubljane, v katerem se naznanja, da se ima slovenski jezik po ob enem storjenem sklepu deželnega šolskega sveta kot učni jezik vpeljati na vseh ljudskih šolah, izvemši šole na Kočevskem in v Beli peči, in da se ima nemščina, ki se je doslej kot obligaten predmet podučevala tudi v mnogih dvorazrednih šolah pričenej precej s prvim letom, vpeljati kot učni predmet v tri- in višje razrednih šolah, toda še le s pričetkom tretjega šolskega leta.

Enako pojasnilo nahajamo 7. t. m. v „Slov. Narodu“, ki je bil v soboto 5. t. m. zaradi te zadeve konfisciran. Dotično pojasnilo, ki ga je „Slov. Narodu“, kakor dostavlja vredništvo, poslal nek član deželnega šolskega sveta in ki ga „Vaterland“ omenja le po obsegu, glasi se takó:

Sklep kranjskega šolskega sveta od l. 1885, ki se bode še le s šolskim leto 1887/88 izvrševal,

se glasi: „Na vseh slovenskih ljudskih šolah na Kranjskem je slovenski jezik učni jezik za vse predmete v vseh razredih od prvega do zadnjega šolskega leta. Nemščina je učni predmet na tro-razrednicah in višjerazrednih šolah, toda še le od tretjega šolskega leta naprej.“ Dozdaj nemščina ni samo bila obligatna malone na vseh tro-razrednicah in brez izjeme na vseh četrterazrednih šolah na deželi in sicer od prvega šolskega leta začenej, temveč so se v višjih razredih celo nekteri predmeti podučevali v nemškem jeziku, toraj te šole niso bile slovenske, ampak utrakvistične. Pri svojem sklepu ravnal se je deželni šolski svet po željah in nasvetih krajnih in okrajnih svetov dotičnih tro-razrednih in višjerazrednih šol.“

Res je, da je bil nemški jezik vsled Pirkerjeve vredbe iz leta 1878 teoretično učni predmet malone na vseh tro-razrednih in brez izjeme na vseh četrterazrednih šolah, praktično se pa to ni godilo, in naš deželni zbor je moral za neobligatni poduk v nemškem jeziku na dve- in tri-razrednih ljudskih šolah vsako leto dovoljevati znesek 600 gold. C. kr. vlada in nemško-liberalna manjšina našega deželnega zbora bi se pač ne bile tako zelo potegovale za ta znesek, ko bi bil poduk v nemščini obligaten učni predmet celó na dvorazrednih šolah, kakor trdijo prej omenjeni telegrami. In ker so se nagrade iz teh 600 goldinarjev večinoma delile učiteljem tro-razrednih šol, je iz tega razvidno, da nemški jezik doslej tudi na tro-razrednicah dejansko ni bil obligaten učni predmet.

Pa tudi sklep, da ima biti slovenski jezik izključljivi učni jezik na vseh ljudskih šolah izvemši nemške šole na Kočevskem in Beli peči, od deželnega šolskega sveta ni bil še le leta 1885 prvič storjen. Že v peti seji leta 1870, in ako se ne motimo, tudi nekoliko let prej, je naš deželni zbor gledé naših ljudskih šol sprejel sledeče sklepe:

„§ 1. Po vseh ljudskih šolah na Kranjskem je učni jezik slovenski, samo v nemških občinah na Kočevskem in v Beli peči je učni jezik nemški. § 2. V Ljubljani se pri teh šolah napravijo nemški paralelni razredi ali pa nemške samostojne šole.“ — Enake deželne zakone, ki vredejo učni jezik po ljudskih šolah, imajo na Českem

LISTEK.

0 Bolgarski.

(Dalje.)

7. Daljna zgodovina zedinjenja.

Zginotje msgr. Sokolskega je bilo zedinjevanje hudo zadelo. Večina popov je odpadla, istotako večina svetovnjakov. In vendar še ni bilo vse zgubljeno. Okoli 20.000 Bolgarov z 20 duhovniki je zedinjenju zvestih ostalo, in še zmeraj so pristopale posamezne vasi. Apostolski delegat je pisal l. 1863: „Bil je čas, ko smo se bali, da bi odvod Sokolskega ne uničil zedinjevanja. A stvar ni bila tako na slabem. Vkljub zginotju nadškofovemu, vkljub denarnemu pomanjkanju, vkljub vsakoršnim težavam, se bolgarsko zedinjevanje širi. Tako n. pr. so se pred kratkim razkolu odpovedale Odrinske vasi, mesto Iskič, Trnova in bližnja selišča. Naklonjenost katoliški cerkvi se kaže ne le med Bolgari in Ar-

menci, ampak tudi med Grki. Z mnogimi Grki je meseca novembra 1861 k edinosti prestopil grški škof Metij.“ († 1872.) A da bi bilo ljudstvo prestopalo na veliko, tega ni bilo upati. Zdaj je veljalo zbirati raztresene ostanke vernikov, in prevideti jih s sposobnimi duhovni. Papež in delegat sta v to storila, kar je bilo mogoče pri pomanjkanju vseh pomočkov.

Pij IX. postavi zginolem nadškofu namestnika Petra Arabadžinskega, duhovnika iz Plovdiva, kjer je bila pod vodstvom kapucinov od starih časov zedinjena bolgarska občina z latinskimi obredom. Msgr. Arabadžinski je dobil pomočnika Malčinskega, Poljaka, toda obadva sta našla toliko ovir in težav, da sta breme službe odložila meseca aprila 1865. l.

Med bolgarskimi duhovniki, ki so bili verni ostali, se je s stanovitnostjo in odločnostjo najbolj odlikoval Rafael Popov, tisti, ki ga poznamo kot mladega diakona v Rimu o Sokolskega posvečevanju. Iz večnega mesta je prišel s takó gorečo vero, s takó živo ljubeznijo, s toliko navdušenostjo do ka-

toliške cerkve, da ga niso motile ne obljube sovražnikov, ne vedne težave, ne splošno odpadanje. Ko je bil v mašnika posvečen, ga pošlje Brunoni občini Odrinski, ktere dosedanji župnik se je zapel v odpad, in le Popovega gorečnosti je zahvaliti, da je v Odrinu ostalo vernih 600 do 700 zedinjencev, in da se je njih število še povečalo, ko je bil prestopil menih Pantalejmon s samostanom, od njega ustanovljenima. Očitno na leci je rekel goreči mož: „Ko bi se kedaj izneveril rimski cerkvi, bi delal zoper svojo vest, bi izdajal Boga in svoj narod, in v tem slučaju bi Vam najrajši dovolil, da me s kamenjem podsujete.“

Bolgarskih duhovnikov je vendar vse preveč manjkalo. Pij IX. jim pošlje (junija 1862) na pomoč novo ustanovljeno družbo avguštincev. Prednik in ustanovitelj njen, o. Dalzon, pridobi za to misijonsko delo prednika poljskih ustajencev, o. Karola Kačanovskega. Novembra 1863. l. prispè o. K. z enim bratom v Odrin, ter se čvrsto poloti dela vkljub svojim 62. letom. Boreč se z vsemi mogočnimi zaprekami je koj ustanovil šolo in kapelo v

in v Galiciji; drugod jih nimajo, ker niso neobhodno potrebni. Pri nas so ga hotli po zgledu Češke in Gališke skleniti, ker so mislili, da ne more biti odveč, ali ta že večkrat sklenjeni zakon ni dobil najvišjega potrjenja. Pač pa je naš deželni šolski svet sprevidel opravičenost v njem izraženih načel ter je z ukazom z dne 8. oktobra 1870 iz svoje lastne oblasti v tej zadevi določil tako:

„Gledé jezikovnega poduka se z ozirom na zadnji stavek § 51 šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870 opominja, da je učni jezik na ljudski šoli slovenski izvzemši šole na Kočevskem in v Beli peči. Ako bi se poleg tega jezika na kaki šoli podučeval tudi nemški jezik kot drugi deželni jezik, se je držati načela, da se ima s podukom v tem drugem jeziku pričenjati še le takrat, ko so se učenci že dobro vtrdili v branji in pisanji v maternem jeziku. Učni namen nemškega jezikovnega poduka je različen, bodi si, da ima pripravljati učence za srednje šole, ali pa praktično življenje. Prvo se dosega s tem, da se nemški jezik na štirirazrednih ljudskih šolah podučuje kot obligaten predmet, drugo pa s tem, da se ta jezikovni poduk v kolikor je potreben in v kolikor ga šolske občine želé, vrši kot prost predmet.“

Ako je toraj deželni šolski svet v omenjeni seji l. 1885 določil, da je učni jezik na vseh ljudskih šolah izključljivo slovenski, izvzemši šole na Kočevskem in v Beli peči, ni sklenil nič novega, ampak je le ponovil svojo lastno prejšnjo določbo, ki je za Kranjsko edino primerna in pametna.

Veliko bolj važna, kakor ta sklep, je pa druga v omenjeni seji sklenjena določba deželnega šolskega sveta, ki velevala, da ima biti nemški jezik obligaten učni predmet na vseh tri- in višjerazrednih šolah od tretjega šolskega leta naprej. S tem sklepom se je nekaj vkrenilo, česar dosedaj dejansko pri nas ni bilo, in kar je brez vsega praktičnega pomena. Kakor sem že omenjal, nemški poduk dozda na dve- in trirazrednih šolah ni obligaten, in se je učiteljem, ki so v tem neobligatnem predmetu podučevali, ako se je bilo po želji starišev zanj oglasilo vsaj 10 učencev, dovoljevala posebna nagrada iz tistih 600 gld., ki jih je deželni zbor vsako leto v ta namen staviljal v proračun normalno-šolskega zaklada. Pri vsaki javni ali privatni razpravi o tem znesku so naši deželni poslanci povdarjali, da je ta strošek popolnem odveč in vspeh neobligatnega poduka v nemščini ničev. Večina deželnega zbora je že večkrat mislila izbrisati ta znesek in ga obrniti za kako drugo boljše in potrebnejšo reč; prav čudno je toraj, da naš deželni šolski svet v tistem hipu, ko se čedalje očitneje kaže brezvspešnost nemškega poduka, ta poprej neobligatni poduk proglašča za obligaten predmet, in ne samo posameznim, ampak vsem otrokom dotičnih ljudskih šol naklada dolžnost se ga učiti.

Nehoté se človeku vriva vprašanje, kako je mogel naš deželni šolski svet, ki po svoji večini ni več nemško-liberalen, kakor je bil nekdanj, storiti sklep, ki ljudskim šolam po deželi naklada večja bremena, kakor šolam v Ljubljani, in poduk v nemščini bolj pospešuje, kakor doslej. Kakor se meni dozdeva, sega vir tega sklepa nazaj v leto 1883. Tedaj je bil namreč mestni zbor Ljubljanski sklenil obrniti se do deželnega šolskega sveta s prošnjo,

Odrinu. Družbi ustajencev je izročil msgr. Brunoni tudi voditeljstvo zavetišča za prestople bolgarske duhovnike. Mnoge žalostne skušnje so dokazovale potrebo take naprave. Ta naprava jim je imela omogočevati, da so se v katoliških naukih trdnejše podučevali, opravljali duhovne vaje in vredno vršili službo božjo. Družbi Vnebovzvetja Marijinega (avgustincev) je papež izročil ustanovitev duhovenskega semenišča; a ker potrebnih pomočkov še ni bilo, so prevzeli šolo v Plovdivu (januvarija 1864. l.).

Med macedonskimi in arbanskimi Bolgari so vspešno delovali lazaristi. Iz Soluna, središča njih apostolskega delovanja, so leta 1852 v macedonskem mestu Monastiru ustanovili misijon za Bolgare. Leta 1863 je bilo v onih krajih že dvajset zedinjenih vasi, a žalibog, da le trije duhovniki. Lazaristi so pomagali, kolikor so mogli, in tako se je počasi množilo število katoličanov.

(Dalje prih.)

da naj se za vse mestne ljudske šole slovenski jezik proglasi kot učni jezik, nemščina pa naj se podučuje kot obligaten predmet od tretjega razreda naprej. Deželni šolski svet je pritrdil temu sklepu mestnega odbora in tudi naučni minister Konrad ga je potrdil pod pogojem, da se za nemške otroke napravijo posebne šole z nemškim učnim jezikom. L. 1884 je pretresal deželni šolski svet vprašanje, kako naj bi se vredil poduk v nemščini po ljudskih šolah na deželi. Profesor Šuklje stavljal je bil pri tej priliki predlog, da naj se ta poduk vravná po zgledu Ljubljanskih ljudskih šol, to se pravi, da naj bo nemščina obligaten učni predmet na vseh štirirazrednih šolah od tretjega razreda naprej, ker ne gré, da bi se z ljudskimi šolami po deželi strogeje ravnalo, kakor s šolami v Ljubljani in bi se nemščina po deželi kot obligaten predmet podučevala že v trirazrednih šolah, v Ljubljani pa še le v štirirazrednicah. V štirirazrednih šolah pa je prav, ako se nemščina podučuje obligatno, ker se v teh šolah otroci večinoma pripravljajo za srednje šole. Deželni šolski svet je načeloma pritrdil temu predlogu; preden je pa o njem konečno sklepal, obrnil se je do krajnih in okrajnih šolskih svetov s prošnjo, da naj mu razodenejo o tej zadevi svoje mnenje. Leta 1885 prišla je ta reč v deželnem šolskem svetu v konečno razpravo; profesor Šuklje takrat že ni bil več v šolskem svetu, ker je bil med tem premeščen na Dunaj.

Kako je prišlo, da je deželni šolski svet pustil načeloma že sprejeti predlog gosp. profesorja Šukljeja, ter sklenil, da ima biti nemški obligaten učni predmet ne samo na štirirazrednih, ampak tudi na trirazrednih šolah, in sicer ne od tretjega razreda, ampak od tretjega šolskega leta naprej, kar ni eno in isto, tega ne vém; v naših narodnih in političnih krogih sploh o tem sklepu deželnega šolskega sveta niso nič vedili, dokler ni bil razposlan gori omenjeni ukaz z dné 5. februarija. Kakor trdi član deželnega šolskega sveta v „Narodu“, ravnal se je deželni šolski svet pri svojem sklepu po željah in nasvetih krajnih in okrajnih šolskih svetov dotičnih trirazrednic in višjerazrednih šol; v tem slučaju je ta nova vredba za dotične šole postavno opravičena, ker se ne more trditi, da bi bil deželni šolski svet silo delal šolskim občinam, ki so same za to prosile. Ako se pa strogo držimo določbe člena 19. temeljnega zakona, se ta vredba ne more proglašati kot sploh veljavno pravilo in se nikakor ne more vsiljevati šolskim občinam, ki tega same ne marajo. Te občine se smejo svobodno pritožiti zoper to naredbo deželnega šolskega sveta, in preverjeni smo, da bodo s svojo pritožbo zmagali, akoravno bi bilo morda treba iti celó do državnega sodišča.

Neki telegram iz Gradca naznanjal je dunajskim listom, da bodo slovenski poslanci o tej zadevi interpelirali vlado v državrem zboru. Ali kakor je razvidno iz te moje razprave, naučno ministerstvo pri tem sklepu našega deželnega šolskega sveta ni imvilo nič opraviti. Toraj tudi ni nobenega pravega vzroka v državnem zboru interpelirati zaradi reči, ki se je zgolj le pri nas doma skuhalo. Nikakor pa ne dvomimo, da bode prišla vsa ta zadeva v razgovor v našem prihodnjem deželnem zboru, ki bode imel pretresati, se li ta ukaz strinja s postavno zagotovljenimi pravicami, koristmi in željami slovenskega prebivalstva ali ne, in ki bode tudi vedel, kaj mu je storiti, da bode pred vsako škodo varoval in branil te pravice.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. marca.

Notranje dežele.

Dr. Herbst se je pred svojimi volilci na Dunaji zopet izpovedal. Njegov politični program je sedaj isti, kakor je bil nekdanj; on je še sedaj ves navdušen za svobodo, napredek in strpljivost. — Kako dr. Herbst razumeva svobodo, to je nam vsem v Avstriji dobro v spominu, posebno pa na Češkem. Kaj pa je storil za napredek? Kako je on strpljiv do drugih narodnostij, pokazal je v deželnem zboru na Češkem, ko se je bojeval zoper Čehe tudi z najbolj podlimi pripomočki, pokazal je to tudi kot nekdanji minister. — Za ustanovo hoče se poganjati dr. Herbst! Kaj pa on pravi k tisti agitaciji, ki hoče češko deželo na dvoje raztrgati, ali ni mogel on tega pravočasno odvrniti? Ako mu je resnično mar za ustanovo, bode gotovo pobijal o svojem času tiste,

ki hočejo raztrgati deželo. Kakor se kaže, dr. Herbst umé postaviti drugače, kakor navadni ljudje z zdravo pametjo.

Mir med narodi v *Avstriji*, kdo bi si ga ne želel? Kdo pa bode napravil mir? Pomirjenje bi bilo lahko, naj bi povsod in v vsem veljavo imelo krščansko načelo: „Kar ti nočeš da bi ti drugi storili, tega tudi ti drugim ne stóri.“ Kako lahki pomoček porazumljenja! Zalibog, da naš modérni svet namesto tega pravi: „kar nočeš, da bi tebi drugi storili, to stori ti drugim“. Nikjer pa se boj ni tako poostiril, kakor ravno na Češkem, kajti tam ste obe stranki skoro enako močni. Čuje se, da se v najnovejših časih za pomirjenje med narodnostmi Praški nadškof, grof Schönborn, posebno trudi. Kakor znano, so Nemci zapustili češki deželni zbor, ko večina ni sprejela predloga o razdelitvi češke dežele. V sklepni seji je deželni maršal knez Lobkovic obžaloval kuhanje Nemcev, in so Nemci lahko spoznali, da je večini žal za njih izstop. Sedaj tudi neki Nemci obžalujejo neopravičen korak, ter mislijo pričeti razgovore v sporazumljenje obeh strank.

Brambini odsek *ogerskega državnega zbora* je nasvetoval k načrtu postave o preskrbljevanji vdov in sirot dvoje prav važnih sprememb. Točka b (§ 6) je poprej določevala: vdova, ktera se pri možitvi s častnikom odpové pokojnini za njenim možem, oziroma ktera tak revers podpiše, nima potem pravice do pokojnine; preuredila se je tako, da ta postava velja le za tiste vdove, ki so se omožile, ko je postala „veljavna ta postava“ ali nad predpisano (odmerjeno) število, sicer pa ta postava „ne velja“ za tiste vdove, ki so se poprej omožile. Druga sprememba zadeva vdove, ki so se s pokojnino zopet omožile. Sedaj so se kar odpravile z denarno svoto. Po tem nasvetu pa stopi vdova po drugem možu zopet s pokojnino na to stopinjo, kakor je bila po smrti prvega moža. Te spremembe utegnejo postati važne pri obravnavi v avstrijskem državnem zboru, ker v avstrijskem brambinam odseku se spremembe niso sprejele, ker je vlada ugovarjala.

Vnanje države.

Ruski red belega orla dobil je grof *Herbert Bismark*, vsled tega odlikovanja so sedaj izdane volje v Berlinu, in iz tega sklepajo na mir med Prusko-Nemško in Rusko; tudi borza se je tega velesila in to tem bolj, ko je zvedla, da je knez Bismark obiskal soprogo ruskega poročnika grofa Šuvalova, ki je praznovala svoj rojstni dan. Potem pa se je pol ure razgovarjal s knezom Šuvalovom.

Iz *Sofije* ae poroča „Agence Havas“ dné 12. t. m., da je Turčija odpravila bolgarske izseljence od rumelijske meje; Rumunija bode menda tudi tako storila ob Donovanških bregovih. — 13. t. m. je bila obletnica smrti cesarja Aleksandra II. V stolni cerkvi je bila slovesna črna maša v spomin. „Norddeutsche Allg. Zeitung“ oporeka temu, da bi *nemški cesar* mislil na vojsko, kakor to trdijo ruski in francoski listi, sklicuje se pa na to, kar je stalo v „Osservatore Romano“, da so namreč sv. oče v svojem pismu do katoliškega središča govorili za mir, ko so priporočali septenat; isto tako je cesar govoril v svojem prestolnem nagovoru za mir; toraj oba skoraj ob istem času. Ne more si pa omenjeni časopis kaj, da ne bi nekoliko okreal katoliškega središča. Ako ves svet spoznava veljavo teh dveh oseb, vendar dvomimo, da bi se sv. oče toliko spoštovali na Nemškem (t. j. pri katoliškem središču), kakor po drugem omikanem svetu. Cesar se je sicer zahvalil v prestolnem govoru papežu za njegovo prizadevanje, mir ohraniti, a tega niso podpirali tisti, ki bi bili v prvi vrsti dolžni tako prizadevanje podpirati in bi imeli v bogati papeža. Središče, ko je glasovalo zoper septenat, je delalo za vojsko (?) in svet se je čudil nad tem, da takrat, ko papež dela za mir, središče pa pospešuje vojsko.

„Divide et impera“ (razdeluj in gospodari) je dogma prekanjenim politikarjem, in ko bi tega ljudje že zdavno ne bili vedeli, *Bismark* bi bil svet tega naučil. Ni je bilo stranke v nemškem državnem in v deželnem pruskem zboru, da bi je Bismark ne bil razkrojil in zmagal, poslednjič se mu je to nekoliko tudi posrečilo s katoliškim središčem, ki je bil ponos in dika ne le nemških, temveč tudi katolikov po vsem svetu. Naj pomaga, kar more, da le namenu služi. Sedaj je bilo znano pismo ranjkega papeževega kancelerja Jacobinija tista zagozda, ki je zrahljala in nekoliko razdrobila katoliški centum. Kdo bi bil kaj takega slutil pred nekaterimi leti, ko je Bismark samovestno zatrdil: „V Kanoso ne pojdemo“. Sedaj se je pa poslužil veljave sv. očeta, da razruši katoliški centum, na vse pretege je hvalil miroljubnost sv. očeta, ter jo nasproti postavil nevstrašenosti katolikov v središču. V vprašanji zaradi dovoljenja septenata se je prikazala needinost v središču. Sedem poslancev iz središča je glasovalo za septenat, pet izmed teh je iz južne Nemčije, najslavnejši med njimi je Reichensperg. Središče sicer ni razkropljeno, a edinstvo se ruši; nič več ne bode odločevalo, kakor dosihmal, ker vsak predlog, za ktere ga ni glasovalo središče, je bil pokopan, ker nobena stranka ni imela sama za se večine. Sedaj je pa to drugače. Nasledki temu se že prikazujejo. Najnovejši cerkveni predlog, kateri se tiče revizije zloglasnih majevih postav, je pomanjkljiv, ne zadostuje; stvari konečno ne reši,

povsod nekaj izpušča, in sv. oče niso pritrdili temu predlogu. Pruska vlada je iz njega nekaj toček odstranila, a druge pa po svoje zasukala. Okoli tega cerkvenega predloga se sedaj vse suče, časopisi so se lotili tega predmeta in ga vsak po svoje odobravajo. Poleg tega so pa tudi protestantje začeli vladi hudo nasprotovati. Očitajo pruski vladi, da z Rimom pomižkuje. Včasih vendar to po pravici povedo, kar jim je pri sreci. Po drugi strani pa katoliki vendar preveč zaupajo vladi. Tako pravijo, da je isti Prekuhn, ki je najhuje preganjal na Poznanjskem duhovne in škofe, sedaj prvi svetovalec Poznanjskemu nadškofu. Ko vse to premišljujemo, moramo vendar vsklikniti, da bi prekanjeni državniki Boga ogoljufali — ko bi bilo mogoče.

Nemški državni tajnik pl. Hofman je naznanil cesarskemu namestniku, da odstopi, in odpoved se je poslala cesarju. Hofman je že hotel v teku lanskega leta odstopiti, ker njegovo zdravje ni najbolje. Britke skušnje v deželi, v kateri je 9 let deloval in se trudil za ljudski blagor, so ga napotile k temu koraku, ker si je malo hvale pridobil za svoje prizadevanje.

Belgijski vojni minister je v seji 12. t. m. predložil posamezne načrte za trdnjave v Namuru in Lüttichu, in je rekel, da je dosti vojakov za sestavo vojne in za posadko v imenovanih trdnjavah. Vojna šteje 65.000 mož. Za Antwerpen se potrebuje 25.000, za Lüttich in Namur 12.000, za druge trdnjave 28.000 mož. Vsa vojna šteje 130.000 mož.

Izvirni dopisi.

Iz nekdanje Čičarije, 10. marca. (S kok v Opatijo.) So pa tudi tukaj vendar nekteri kraji, kamor sije, kakor solnčni žarek izza oblakov, milejša osoda. Tak kraj v Istriji je Opatija. Videl sem ta kraj naslikan; že slika mi je bila všeč, koliko bolj vesel sem bil, ko se mi prilika ponudi, Opatijo videti v naravi! Ni mi žal, da sem bil tam. To ti je krasen kraj prav pri morju. Tu nahajaš prijetnost južnega obnebja. Za zdrav zrak skrbi ti burja, ki okrog prav dobro pripihava; a tega kraja ne doseže. Zato se svečana sprehajaš lahko pod milim nebom, med prijetnim zelenjem v gorkem zraku. Na severni strani vzdiguje se hrib, na njem farna cerkev, Veprinac. Višje nad tem hribom, že bolj na severovzhodni strani štrli Učka gora s svojimi skalnatimi vrhovi. Ko greš od Matulj, železniške postaje, kmalo dospeš do prvih hiš, tam nahajaš napis: „Voloska.“ Od tod se podaš po srednji poti, kmalo dojdeš do ličnega, snažnega trga pri morju: Voloska. Ne pozabi stopiti v farno cerkev. To ni kakšna posebno umetna stavba, ali skaženo zidanje ni, prav dober vtis je napravila ta cerkev na-me. Je lep hram Božji. Dobro dé krščanskemu srcu lepa snažnost v nji. Res vabi k molitvi ta cerkvice. Mene žene dalje, Opatijo bi rad videl. Kmalo sem pri prvih hišah. Vidi, da Opatija ima krasno bodočnost! To ti oznanjuje lepa lega pri morju in druge okolščine. Danes 3. marec bil je močno podoben krasnemu dnevu prijetnega maja v merzlejšem kraju ljube Slovenske. Ena prvih stavb je stanovanje stavbinskega podvzetnika g. A. Hartmana. Od tod naprej se pridno prireduje, dela podlaga za nova zidanja; povsod se popravlja in olepšuje. Krasne vrte z obilnim zelenjem, figovim drevjem, pinjo, cipreso, lavoriko in oljko gledaš tu. Nahajaš napise od g. Hartmanovega stanovanja naprej pri cesti, naznanujoče, da ti prostori so na prodaj za nove stavbe. Vidiš krasne vile, vilo Ana, Peppina, in pri morju vilo Angelina z najkrasnejšim razgledom na morje.

Če tudi drugod vidiš lepe umetne vrte, je ta pač še izvrstniši. Pri ti vili je tudi preprijeten log ali park. Tu je stanovanje svetlega cesarjeviča avstrijskega za čas njegovega bivanja v Opatiji. Treba bo kmalo od tod, še en pogled na morje! Lep je tudi ta pogled! Tam v daljavi vidiš ladijo plavati, zdi se ti, kakor da bi zagledal tužnega labuda. Strel iz topiča se čuje, okoli 12. ure odide parnik proti Reki. Zapiska tužno, zamolklo prvič, zapiskal bode še dvakrat ravno tako, in potem hajdi na široko morje proti Reki. Jaz iti moram z njim. V mali tukajšnji luki pripravljeni stojé čolnčiči, eden lepše pisan in tapeciran, kot drugi, vabi te k vožnji po morju. Le vsedi se vanj, čolnar prijel bo s krepko roko za vesli in pojde po morju, kakor bi pihal. Tak sprehod po morju je še menda prijetniši, kakor voziti se na parniku. Prvikrat sem se peljal na njem po morju in rečem, da bi bilo dobro vsaj za 14 dni še iti na parnik. Morje je lepo, ako ga gledaš od daleč; ko se voziš po njem, išče tvoje oko suhe zemlje.

Znabiti, da bi se v teh 14 dneh tudi življenja na morju že nekoliko privadil. Prav, da se je videlo vse-skozi Istorsko obrežje, in na njem hiše, kakor razkropljene ovee. Vesel sem bil, da dojdemo v Reko, najprej zato, da idem iz parnika, potem za to, da vidim zopet Reko. Reka močno napreduje, postavlja se nove hiše, kupčija se lepo razvija, luka se razširja; v nji vidiš mnogo znamenitih ladij. Tudi za ptujce bilo bi v tej zadevi dobro, ko bi le ne bilo treba še le potlej carine od blaga plačevati, ko ga že plačaš in seboj vzameš. Ne misli, da je blago že tvoje, ko si ga kupil, moraš ga še na mitnici pokazati in carino od njega plačati. To še ni toliko hudega, da le s čem plačati imaš, ali to je neprijetniše, da se še tukaj čas potrat, in se tako lahko kaj zamudi. Ravno zavoljo tega danes nič nisem zamudil, saj tudi ničesar drugega kupoval nisem, kakor precej drago vsakdanjo hrano.

Reka ima staro Božjo pot Tersat. Od tam imaš najlepši razgled na morje. Mirno in pohlevno stoji romarska cerkev in zraven nje samostan. Kaka razlika! Po mestu je vse živo, polno trušča in šuma. Štiri narodnosti slišiš se glasiti v svojih jezikih, hrvatsko, slovensko, nemško in italijansko. Zavoljo posvetnih opravkov in velikega trušča, mislim, se malokdo spomni tukaj na svoj prihodnji večni dom, če tudi k molitvi angeljevega češčenja zazvoni. Tukaj gori na Tersatu je za nekaj časa ravno tista hišica stala, v kateri je angelj Gabrijel prvokrat to pozdravljenje izgovoril, zdaj pa je ta hišica v Loreti na Laškem. Tu gori premine posvetni trušč in se umakne svečani tihoti. Cerkevica, ki je videla stoletja preminuti, ta častiti hram Božji, te vabi, da se vsaj za trenutek spomniš svojega večnega namena. V zastavo in v prosep tega večnega namena stoji cerkev tukaj. Stopi notri, prepričal se boš, da stara Božja pot ostane vedno nova, enako blagodejna. Morda današnje bolj po redko, kakor prejšnje čase, stopajo ljudje po stopnicah ali po zložniši drugi poti sem gori iz pravega namena, vendar se še dobé. Znam pa dobro, da tudi versko malomarnost današnjih dni bode ta častiti hram Božji preživel. Čas je, da se poslovim, ker kmalo dojde vlak, s katerim se vrnem tje, od koder sem zjutraj odšel.

Iz Istre, 10. marca. „Glasovi iz Istre so vedno redkeji; kakor se namreč vtopljenec v začetku pogosto prikazuje na površje in kliče na pomoč, a ko opeša, le redkeje, da se slednjič zgubi v morskih valovih, tako, zdi se mi, je tudi s Slovenci v Istri.“ — Te besede bile so natisnjene v 45. številki letošnjega „Slovenca“.

Resnica je, da so glasovi iz Istre redki, da bi se koncem moglo misliti: Istra slična je vtopljenecu, kateri je zgubil poslednje vse upanje. Vendar pa — hvala Bogu — ni še vse zgubljeno. Še je iskra nade na boljšo bodočnost, ktera vzdržuje Slovane, da se bori pogumno za milo materinščino.

Protivnikov ima Slovan v Istri od desne in leve — pravih peklenskih sovragov, kateri ne prežé samo na njega narodnost, ampak skušajo ga oropati tudi sv. vere — edine prave tolažnice. Narodne inteligencije istrski Slovan nima izvan duhovščine, in še ta mu je marsikje zelo protivna, da-si zavzema visoke službe. Šole so večinoma vse laške, o uradih se pa niti ne govori ne.

Gledé na vse to bi se moglo misliti: zgubljeni smo. Da temu ni tako, zasluga je častne duhovščine in vstrajnosti slovanskega naroda, kateri je v Istri sem ter tje res precej pokvarjen, pa vendar ne še tako, da bi se ne dal zopet na pravo pot obrniti — samo truda in dobre volje je treba. — To pokazalo se je poslednje dni, ko je dobila velika občina Pazinska svojega narodnega načelnega župana v osebi g. Inocenta Fabrisa. Dvajset let je italijanska gospôda tiransko zapovedovala Hrvatom. Par Pazinskih bogatašev gospodarilo je dvajset let brezozirno siromašnemu hrvaškemu kmetu. Vsakdanji živež skoraj vzeli so mu z velikanskimi občinskimi dokladami. Pustili so mu le še življenje in malo je manjkalo, da ni kmet postal nesrečni laški suženj. V poslednjem trenutku še le spregledali so ljudje toliko, da so porabili svojo volilno pravo ter izvili 8. novembra 1886. leta po sijajni zmagi občinsko oskrbnitvo šarenjakom iz rok.

Kako da se je Pazinska gospôda nerada temu vdala, vidi se iz naslednjega: volitve vršile so se že 8. novembra lanskega leta, a novo narodno zastopstvo bilo je pozvano še le 26. februarja letošnjega leta. Pazinski advokatje pošiljali so neprenehoma vloge na vsakojake oblasti. Najprvo na deželno vlado. Ta — kakor je „dušom i tielom“

italijanska — jim vendar njihovih želj ni mogla spolniti. Poskusili so potem trikrat pri namestništvu v Trstu — pa vselej zastoj. Še zadnji večer pred 26. februarjem protestiral je telegrafično glasoviti C. v Trst.

Da novih hrvaških zastopnikov niso pozabili na vse mogočne načine pred svetom grditi, se lahko razume. Tako je advokat Costantini v deželnem zboru v Poreču se jezil, da novo zastopstvo Pazinske občine obstoji iz treh fanatičnih duhovnikov-panslavistov in pa 27 neumnih kmetov.

No, vse jadikovanje bilo je brezuspešno. Pravica je slednjič morala zmagati. Dospel je le Hrvat na svoje mesto, ktero mu pristoji po božjih in državnih postavah.

Resnica je, da bo novo zastopstvo imelo dosti dela. Že naprej pripovedujejo Italijani, da se jim bode dosti neprilik stavilo. Toda dobra volja, združena z ljubeznijo do zatiranega naroda, bode premagala vse zapreke in poslednji prevrat v Pazinski občini bode plodonosen za vso Istro. — V to pomzi Bog!

Tebi pa, istrski Hrvat, kličemo s pesnikom:

Pepelni dan, ni dan več tvoj.

Tvoj je — vstajenja dan!

K.

Z Dobrne, 12. marcija. Škratec v tiskarni mi je v dopisih že marsikterokrat kaj prevrnil. Dvakrat me je spravil v prav neljubo zadrego, ker je iz mojega rokopisa stavcu povedal, kar tam ni bilo. Enkrat je namreč v poročilu izpustil važno ter neogibno potrebno besedico „vsaj“, a pri neki drugi priložnosti je izostalo del stavka. Vsled tega je oboje naznanilo dobilo celó naopačen pomen.

Danes došli „Slovenec“ ima tudi neko premembico, ki lahko premoti bralca, kateri naših krajev ne pozná, a zadeva ga zanima. V rokopisu sem povedal, da so v naši občini nekteri gospodarji že pretečenega tedna po vinogradih kopali, toda „le tam, kjer je zemlja lahka, težjo prst pa ne kopajo zdaj“, a nesrečni škratec je zmedel tako-le: „težjo prst ne kopavajo zdaj“. Ta stavek lahko moti vsakega, kdor zná, da po nekod vinogradov res ne kopajo vzpomladi, ampak jeseni, n. pr. v vinarski šoli pri Mariboru. (Če so to že opustili, ne vém, pa v prejšnjih letih so tam tako delali. Ali pri nas te navade ni.)

Da bo več vrstic, naj še pristavim, da vinorejci letos hitijo, ker se je lani primerilo, da je slabo vreme zadrževalo delo, a da se je setev zamogla opraviti pravočasno, je skoro polovica vinogradov ostala neokopana.

Tudi takrat, ko smo zadnjič sedmico pisali ob koncu letnice, je delo zaostalo. Leta 1877 namreč ni bilo snega. Zemlja se je za spoznanje pobelila še le popoldne 27. februarja, sledeča noč je bila jasna, kakor ribje okó, da so ljudje lahko opazovali mračenje meseca, drugega dne še je ostalo lepo, potem se je pa vsipal sneg, padlo ga je za pedenj na debelo in je obležal tri tedne. Nastopivša zima je napolnila še prazne ledenice, a sani so prišle do svoje časti. Nedavno je moj sosed pripovedoval, da ne bo pozabil, kako se je dne 3. marcija sanjkal v zgornjo Savinjsko dolino.

Danes zjutraj, ker je ponoči nekoliko deževalo, je zrak imel aprilski duh, podnevno vetrovje pa je naznanjalo, da smo še v sušu.

Domače novice.

(Družnikom „Matice Slovenske.“) Ker se letošnji redni veliki zbor „Matice Slovenske“ vršiti ima dné 13. aprila, naj društveniki svoje predloge ali nasvete izročijo najpozneje do 1. aprila odboru, ako hočejo, da jih le-ta uvažuje in v zboru da na razgovor. Nasveti pod § 9. lit. f. društvenih pravil morajo odboru biti pripravljeni najpozneje do 27. t. m.

(Umrla je) v uršulinskem samostanu v Loki 11. t. čast. M. Ana Kuralt, rojena v Retečah leta 1849. Redovno obleko je sprejela leta 1874, slovesno obljubo pa je naredila 22. nov. 1876. R. I. P.

(K „Besedi“) v Ljubljanski čitalnici zbralo se je večeraj vkljub nenavadno grdemu vremenu lepo število čestilcev lepe umetnosti. Kdor je prišel, bil je s programom in njega izpeljavo izvestno zadovoljen. G. dr. L. Požar deklamoval je sočutno S. Gregorčičevo pesem v spomin prerano umrlemu Francu Erjavcu. Izmed pevskega dela po-

vdarjati nam je ženski zbor: „Gondoljerjeva pesem“, katero so izvele naše krasotice precizno in ljubeznjivo, ter taka skladbi Gerbič-evi podale z zvonkimi glasovi pravi značaj in vtis na občinstvo. Venec večera pa po vsi pravici pristaje goslarju g. Eberhartu, mlademu godbeniku, kateri je takoj ob prvem javnem nastopu pokazal, da je jako vešč svojemu instrumentu. Presenetila nas je fina intonacija in čistost v najvišjih tonih. Upamo, da nam bode mladi umetnik, katerega si je pridobiti vedela „Glasbena Matica“, še mnogokrat pokazati račil čarove svoje vijoline.

(Koncert Frana Ondrička) vršil se bo v torek dne 15. marca 1887 v redutni dvorani ob pol 8. uri zvečer, pri katerem bodo iz posebne prijaznosti sodelujejo; gospica Lujiza Daneševa, gospod Anton Förster ml. in gospodje Raziuger, Friibil, Pucihar in Paternoster. Vspored; 1. Paganini: Koncert za gosli z glasovirom, igra g. Ondriček. — 2. Foerster: „Njega ni“, moški četverospjev: pojó gospodje Raziuger, Friibil, Pucihar in Paternoster. — 3. Dvořák-Ondriček: „Slovanski plesi“, za gosli z glasovirom; igra gosp. Ondriček. — 4. Ardit: „Govori“ (valček), poje gospica L. Daneševa. — 5. a) Wieniawski: „Legenda“, b) Ries: „Motto perpetuo“, igra gosp. Ondriček.

(C. k. kupčijsko ministersvo) je izvolitev gosp. Kušarja za predsednika in g. Pakiča za podpredsednika kupčijske zbornice potrdilo.

(Izpred porotnega sodišča.) Sodniki in duhovniki ti pač vidijo pred seboj vso revščino in bēdo, v katero strasti pahnejo ubogega človeka, ki se od kraja ne ustavlja hudemu poželenju. 10. t. m. se je prigodilo, da je oproščena oseba jokaje odhajala iz sodišča. Mar li ni to narobe svet? Vsak se veseli, če je oproščen. Jera K o s je ubila 20. oktobra 1886 svojega moža Franceta Kosa. Mož je bil grd pijanec, ko je domu prihajal je pretepal svojo ženo. Tako je bilo tudi 20. oktobra na dan nesrečnega uboja. France Kos je prišel domú in vrgel poleno v Jero. A ta pobere poleno, vrže ga v moža nazaj, zadene ga na čelo tako močno in nesrečno, da se je zgrudel in vsled tega umrl. Porotniki so enoglasno izrekli, da žena ni kriva hudodelstva uboja, če tudi slučajno moževe smrti, ker ni mislila moža umoriti. Sodišče je ubogo ženo oprostilo, ker je, rekli bi, postala le maščevalno orodje za moževo pijanost. Pijanec pač dostikrat žalostno umrje. Kmalo pade in se ubije, kmalo utone, kmalo zmrzne itd., le čuda, da se jih več ne konča, zato ljudje pravijo: pijanec ima svojo srečo. Recimo raje, Bog prizanaša ljudem, da jih takoj pri priči ne kaznuje.

(Sneg) je jel tukaj včeraj popoldne naletavati in snežilo je čedalje bolj; pozneje je že jako medlo in danes gré sneg celi dan. Sinoči so se tudi vlaki zapoznili.

(Presvitli cesar) je podaril Spodnji Idriji za zidanje nove šole 200 glđ.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) za Novo mesto in okolico ima letni občni zbor 23. marca ob 6. uri zvečer v „Narodnem domu“ s sledečim programom: 1. Nagovor načelnikov; 2. sporočilo tajnikovo in blagajnikovo; 3. sprejem novih udov; 4. nasvėti; 5. volitev načelnništva in zastopnikov za veliko skupščino.

(Vabilo) k Besedi, katero priredi narodna čitalnica Vipavska v korist spomeniku in ustanovi Erjavčevi v praznik sv. Jožefa 19. marca t. l. v društvenih prostorih. Spored: 1. Prolog — besede S. Gregorčiča, govori podpredsednik čitalnični. — 2. Kantata — uglasbil v slavo Erjavcu Anton Foerster, moški zbor. (Petje izvršuje v to sestavljeni zbor rodoljubov Vipavske doline.) — 3. „Mlinar in njegova hči.“ Zaloigra v petih dejanjih. Začetek ob 7. uri zvečer.

(Duhovske spremembe v Tržaški škofiji.) Čast. gosp. Filip V o n č i n a, administrator v Ospu, postal je tamošnji dekan in konzistorijalni svetnik. — Čast. gosp. Jakob L a d a v a c, župnik v Karkaveih, postal je dekan za ta okraj. — Čast. gosp. Ljudevit V o d o p i v e e, postane župnijski oskrbnik v Šmarji. — Čast. gosp. Ivan K o c i p e r gre za duhovnega pomočnika v Jelšane. — Čast. g. Ivan M l a k a r pa gre kot župnijski oskrbnik v Vodice.

(Otvorjenje železnice Trst-Hrpelje) bode neki konec meseca junija. Otvoril jo bode minister kupčijstva sam.

Razne reči.

— Bogoslovna knjiga na Hrvaškem. Dr. Juraj D o č k a l, profesor na nadškofovem liceji v Zagrebu, je napisal 97 strani debelo knjigo: „Geologija i Mojsijev hexaemeron“. Tiskana je v „Dionički tiskari“ in se dobiva pri g. pisatelju ali pa v bukvarni Mučnjaka in Senfitebena za 50 krajcarjev (po pošti 55 krajcarjev).

— Nova hrvaška opereta. Znani jugoslovanski skladatelj in ravnatelj Zagrebške opere je napisal pred kratkim novo opereto „Afrodita“ po besedah g. vodje Nikole Milana. Snov je vzeta iz grške mitologije, namreč bajka ljubezni Afrodite k mladeniču Adonisu. Drugi mesec se bo že gotovo predstavljala.

— Hrvatje in Srbi imajo letos precej novih časopisov. Znana nam je že „Vrhbosna“, ki jo izdaja gosp. Juraj P u š a k, nadškofijski tajnik v Sarajevu, in stane na leto 3 gold. 50 kr. — V Bosni so ustanovili tudi bosenski frančiškani svoj list: „Glasnik jugoslavenskih franjevac“. Stane za celo leto 2 gold. Izdaja ga o. Jeronim V l a d i č; izhaja vsak mesec na celi pól. Ta list je vsega priporočila vreden. — Dalje izhaja književni mesečnik „Smotra“ na novo. Nov list je tudi: „Radnički glasnik“, ki zastopa hrvaški delavski stan. Vreduje ga Ante M l i n a r i c v Zagrebu. Izhaja dvakrat na mesec. Za četrt leta stane 60 kr. — Med srbskimi novimi časopisi je najznamenitejši „Branic“, list za pravne in državne nauke; v Belgradu izhaja 1. in 16. vsakega meseca. Milan St. Marković ga vreduje. Prve štiri številke imajo obilo podučne vsebine. Slovesnim pravnikom je toraj vreden priporočbe.

— Ruski skladatelj, P. J. Čajkovski, je pred kratkim svoje novo delo „Čerovički“ spraval v Moskvi na oder. Opera se izredno hvali in vspeh predstave je bil v resnici velikansk.

Telegrami.

Dunaj, 14. marca. Poslanec Menger vpraša zarad napačnosti zakaj da tovarnarji in obrtniki, ki niso v zakladnih družbah ne morejo nobene tudi najmanjšega dela zakladbe po ministru razpisanih zakladanj (za vojno) dobiti? Schönerer vpraša zarad prepovedi vsled ktere slušatelji akademije v Ljubnem ne smejo pri nobenem društvu biti?

Bukarešt, 13. marca. „Havas“ poroča: Polkovnik Filov je vsled ran umrl. Smrtna kazen dveh civilnih oseb je spremenjena v 15 let zaporu v tordnjavi.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		opazovanja	zrakomera v mm			
12.	7. u. zjut.	732 03	+ 3 2	sl. zap.	oblačno	0 80
	2. u. pop.	729 88	+ 9 0	"	"	dež
	9. u. zveč.	728 98	+ 8 0	"	"	
13.	7. u. zjut.	725 64	+ 5 6	sl. zap.	oblačno	13 40
	2. u. pop.	726 28	+ 7 2	sl. jzap.	"	sneg
	9. u. zveč.	733 57	— 3 4	sr. vzh.	"	dež

V soboto oblačno in deževno. V nedeljo zjutraj oblačno in nekoliko dežja, popoldne okoli pol štirih je jel močno snežiti. Srednja temperatura obeh dnij 6 7° in 3 1° C., za 3 9° in 0 3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80 gl. 90 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	81 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 75 „
Akeije avstr.-ogerske banke	865 „ — „
Kreditne akeije	286 „ 90 „
London	127 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	10 „ 09 „
Ces. cekini	6 „ — „
Neuške marke	62 „ 60 „

Tržne cene

dne 12. marca t. l.

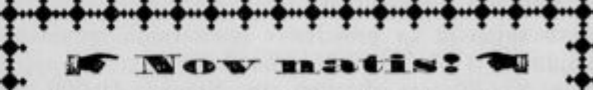
	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 15	Špeh povejen, kgr.	— 64
Rež,	4 87	Surovo maslo, „	— 90
Ječmen, „	4 39	Jajce, jedno „	— 2
Oves, „	3 25	Mleko, liter „	— 8
Ajda, „	4 22	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, „	4 71	Telečje „	— 52
Koruz, „	5 04	Svinjsko „	— 64
Krompir, „	3 03	Koštrunovo „	— 36
Leča, „	11 —	Pišance „	— 60
Grah, „	10 —	Golob „	— 22
Fižol, „	12 —	Seno, 100 kgr. „	2 85
Maslo, kgr.	1 —	Slama, „	3 03
Mast, „	— 64	Drva trda, 4 □ mtr.	6 50
Špeh svež, „	— 60	„ mehka, „	4 10

Katoliškemu podpornemu društvu v Celji za vzdrževanje dekliške šole šolskih sester

so nadalje darovali, oziroma letnino plačali p. n. č. gg. udje:

Centralni odbor družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani	300 gl. — kr.
Č. gg. Lacaristi	5 „ — „
Frankolska župnija za sv. leto	11 „ — „
Mikuš Franc, dekan in nadžupnik v Konjicah	5 „ — „
Šmid Janez, bukovez	2 „ — „
Mirnik Jože, pos. v Medlogu	2 „ — „
Slavna celjska posojilnica	100 „ — „
Marout Liza	2 „ — „
Župnija „Rešica“, za sv. leto po č. g. župn.	12 „ — „
M. Krtnu	100 „ — „
Neimenovan po č. g. P. Gregoriju Jeniču, gvardijanu	2 „ — „
Stegnshek Janez, hišni pos. v Celji	25 „ — „
Černoša Simon, župn. v Pišecah za sv. leto	3 „ — „
Serne Jos., dr. odvetnik	40 „ — „
Zohar Marija, km. hči v Teharjih	2 „ — „
Jezernik Jožef, grenadir	2 „ — „
Dimec Ana, pos. v Medlogu	2 „ — „
Kreft Alojzij, župn. na Kalobji	5 „ — „
Sevšek Ana, pos. na Šmiklavškem bribu	2 „ — „
Lipovšek Marija, pos. v Medlogu	2 „ — „
Reich Anton, ofiojal pri deželni blagajnici	5 „ — „
Župnija sv. Frančišek, pol. dara za sv. leto	5 „ — „

Bog plati vsem!

Getzemani in Golgota,

šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti.

Bukve premišljevanja in molitve k časti britkega terpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po premišljevanji pobožne nune Ane Katarine Emerih in po spisih najimenitnejših častilcev presvetega terpljenja našega Zveličarja; spisal J. Volčič, je ravnokar izšla v šestemu natisu ter se dobiva pri podpisanemu in pri vseh bukvarnah in sicer velja v pol usnji 1 gl. 10 kr.; vse v usnji 1 gl. 30 kr.; vse v usnji z zlato obrezo 1 gl. 70 kr.; po pošti 10 kr. več. Še boljše vezanje se izvršuje po naročilu.

Matija Gerber (Josip Gerber),
v Ljubljani. (2)

Blizo Ljubljane

v prav lepem kraju se ponuja **duhovniku v pokoju** lepo stanovanje s tremi sobami ter z drugimi potrebnimi shrambami in vrtnom. Če bi zamogel in hotel kaj pomagati, se obeta tudi drugo plačo zraven. Kaj več se izve pri vredništvu „Slovenca“. (2)

Prodaja smrekovih sadik.

V e. k. centralni drevesnici pod „Rožnikom“ prodaja se štiri milijone triletnih, lepih, presajenih **smrekovih sadik** v skupinah po tisoč kosov, katerih vsaka z zavitkom vred stane dva goldinarja.

Naročila sprejema c. k. deželno gozdno nadzorništvo v Ljubljani do konca marca tek. leta. (3)

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal
IVAN BELEC,
župnik.

Cena knjigi je **znižana** od 25 kr. na 20 kr., po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjeto brezplačno. — Knjiga obsega 9 pól v osmerki.

„Katoliška tiskarna“
v Ljubljani
Valcazorjev trg štev. 5.

Poštne zveze.

Odhod iz Ljubljane.

V Novomestu vsak dan ob 6 zjutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V Lukovco preko Domžal vsak dan ob 7 zjutraj.

V Kočevje preko Velikih Lašč vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V Kamnik vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V Polhov Gradec in na Dobrovo vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 pozimi.

Na Ig ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Prihod v Ljubljano.

Iz Novega mesta vsak dan ob 2 popoldne.

Iz Lukovce vsak dan ob 5. uri 25 min. popoldne.

Iz Kočevja vsak dan ob 6. uri 20 min. popoldne.

Iz Iga vsak dan ob 8. uri 30 min. zjutraj.

Iz Kamnika vsak dan ob 9. uri 5 min. dopoldne.

Iz Polh. Gradca in Dobrove vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 9. uri 15 min. dopoldne.